

UJ 11/2020 vp - U 9/2020 vp

LISÄSELVITYS

1 (2)

VALTIOVARAINMINISTERIÖ

Kristina Sarjo
Kansainväliset rahoitusasiat

27.4.2020
VAITELIAISUUTTA
PYYDETÄÄN muistion
viimeisen kappaleen
osalta PeL 50 § 3 mom
nojalla vielä julkista-
mattomien tietojen ta-
kia

Valteliaisuusmääräys kumottu

5/6/2020

Suvin
kokous

UVP 27/2020 vp

Eduskunnan suuri valiokunta
Eduskunnan valtiovarainvaliokunta
Eduskunnan perustuslakivaliokunta
Eduskunnan talousvaliokunta

Asia: U 9/2020 vp Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle Euroopan investointipankin tekemästä ehdotuksesta EU Covid-19 -takuurahaston perustamisesta (EU Covid-19 -takuurahasto)

Lisäselvitys eduskunnalle

Valtioneuvosto on 23 päivänä huhtikuuta 2020 antanut eduskunnalle perustuslain 96 §:n 2 momentin mukaisen kirjelmän Euroopan investointipankin tekemästä ehdotuksesta EU Covid-19 -takuurahaston perustamisesta (EU Covid-19 -takuurahasto). Kirjelmän antamisen jälkeen on asian valmistelussa tullut uutta tietoa takuurahastolle annettavan takauksen luonteesta sekä arvioituista tappioista, joka täten saatetaan eduskunnan tietoon.

Uusissa asiakirjoissa viitataan yhteisvastuulliseen takaukseen (joint and several), jonka mukaan takaaja olisi yhteisvastuullisesti vastuussa toisten takaajien takaussopimuksen mukaisista sitoumuksista, kuitenkin rajattuna oman osuutensa enimmäismäärään asti. Takauksen saaja voisi pyytää takaajilta yhteisesti suoritusta, erittelemättä kunkin takaajan osalta erikseen mihin määrään asti suoritusta haetaan. Mikäli suorituspyyntöön ei vastata täysimääräisesti, takauksen saaja voisi pyytää uutta suoritusta yhdeltä tai useammalta takaajalta heidän antamaan enimmäismäärään saakka.

Valtioneuvoston eduskunnalle 23 päivänä huhtikuuta 2020 toimittamassa kirjelmässä on todettu, että rahasto myöntäisi omavelkaisia, peruttamattomia ja ehdottomia takauksia EIP-ryhmälle sen myöntämien takuun piirissä olevien transaktioiden aiheuttamien tappioiden varalta. Tämä merkitsisi taakan jakamista yhteisvastuullisesti jäsenmaiden kesken, kuitenkin rajattuna enintään kunkin jäsenmaan osuuteen itse rahastosta. Rahaston kautta syntyvät tappiot katettaisiin pro rata -periaatteella. Rahastosta ei kuitenkaan ole tarkoitus korvamerkitä kansallisia tukiosuuksia. Rahastoon osallistuva jäsenvaltio vastaisi oman osuutensa puitteissa kaikista rahaston kautta syntyvistä tappioista, eikä pelkästään omassa maassaan syntyvistä tappioista.

Aiemmista asiakirjoista ja saatujen selvitysten perusteella valtioneuvosto on kirjelmää antaessaan lähtenyt siitä, että rahaston kautta syntyvät tappiot katettaisiin pro rata-periaatteella. Takaussopimusluonnokseen on kuitenkin nyt sisällytetty edellä kuvattu yhteisvastuullisuutta korostava kirjaus, joka poikkeaa esimerkiksi aiemmin Euroopan rahoitusvakausvälineelle (ERVV) annetun takauksen määritelmästä, joka on luonteeltaan erillistakaus (several), mutta ei yhteisvastuullinen (joint and several). Myös valmistelun alla olevan ehdotuksen, eli neuvoston asetus eurooppalaisen hätätilasta aiheutuvien työttömyysriskien lieventämisen tilapäisen tukivälineen perustamisesta covid-19-epidemian seurauksena, eli ns. SURE-välineen takaus olisi lähtökohtaisesti tyypiltään erillistakaus. Erillistakauksessa takaaja hakee ensin suoritusta kaikilta takaajilta ja vasta sen jälkeen, mikäli täysimääräistä suoritusta ei saada aikaiseksi, takaaja pyytää muilta takaajilta suoritusta puuttuvilta osin pro rata-periaatteen mukaisesti.

Nyt käsillä oleva ehdotus EIP:n yhteyteen perustettavalle takuurahastolle annettavasta yhteisvastuullisesta takauksesta antaa aihetta seuraaviin huomioihin:

Suomen takausvastuu perustettavasta takuurahastosta olisi joka tapauksessa enintään noin 370 miljoonaa euroa. Suomen enimmäistakausvastuu takuurahastosta on noin 0,6 prosenttia Suomen valtiontakauksien ja -takuiden tilinpäätösraportoinnin mukaisesta 60,2 miljardin euron kokonaismäärästä vuoden 2019 lopussa. Vaikka on todennäköistä, että vastatakauksiin tullaan vetoamaan ja vaatimaan takaajilta suoritusta takuurahaston kautta tuettavien laina- ja muiden rahoitusinstrumenttien markkinatilanteesta johtuvan korkeariskisyyden takia, ei takauksen voida katsoa vaarantavan Suomen valtion mahdollisuuksia vastata perustuslain mukaisista velvollisuuksista. Suomen enimmäisvastuu pysyisi takauksen luonteesta riippumatta edelleen saman jo aiemmin ilmoitetun enimmäislimiitin puitteissa. Vaikka lähtökohtaisesti erillistakausta voidaan pitää takaajan kannalta parempana ratkaisuna ja takuurahastoa koskevissa neuvotteluissa tähän painokkaasti vielä pyritään, on vaurauduttava myös siihen vaihtoehtoon, että perustettavalle takuurahastolle tulisi antaa yhteisvastuullinen takaus.

Tarkoituksena on luoda yhteiseurooppalainen ratkaisu, jolla tuettaisiin Covid-19 johdosta vaikeuksiin joutuneita yrityksiä turvaamalla niiden rahoituksen saannin EIP:n yhteyteen perustettavan takuurahaston tuella. on markkinareaktioiden ja EU:n yleisen uskottavuuden kannalta tärkeää korostaa poliittista valmiutta tarvittaviin taloudellisiin toimiin, solidaarisuutta ja toisaalta korostaa tarvittavien toimien koordinaation tärkeyttä.

Takuurahaston kautta tuettavat lainat ja muut rahoitusinstrumentit ovat vallitsevassa markkinatilanteessa lähtökohtaisesti pidettävä korkeariskisinä. EIP:n alustavan arvion mukaan odotettujen tappioiden määrä olisi noin 40 prosenttia. Tähän lukuun vaikuttaa merkittävästi myös takuurahaston portfolion rakenne, tuettavien rahoitusinstrumenttien yhdistelmä sekä takaisinperinnän määrä ja ajoitus. Näin ollen tappioiden määrä voi olla myös merkittävästi arvioitua tappiolukua suurempi.